

DABIKINĖ

PARENGĖ RAMUNĖ
LENKIMAITĖ

Dabikinės dvaro pastatas 1934 metais.
Nuotrauka iš RKIC archyvo



Dabikinė – Akmenės rajono savivaldybės gyvenvietė Dabikinės upės (Ventos dešiniojo intako) pakrantėje, prie kelio, vedančio iš Akmenės į Naująją Akmenę (nuo Dabikinės iki Akmenės – 4 km, o iki Naujosios Akmenės – 10 km).

1554–1571 m. rašytiniuose šaltiniuose (dvaro inventoriaus nuoraše) jau randama žinių apie Dabikinės dvarą. Jo buvusioje sodyboje yra išlikę keletas XIX a. statytų senųjų dvaro ūkinių pastatų, XIX a. suformuotas mišraus planavimo dvaro parkas. Nuo 1958 m. dvaro sodyba saugoma valstybės, 1986 m. jos parkas paskelbtas gamtos paminklu. To laikotarpio dokumentuose minimi ir šiomis apylinkėmis tekėję Dabikinės, Šventupio, Gulbės upeliai.

XVI a. pr. Dabikinės dvaras ir jo apylinkės priklausė Stanislovui Bartoševičiui, o amžiaus pabaigoje – Mažųjų Dirvėnų valsčiaus žemininkui S. Daukantui. 1582 m. jo turtą buvo užgrobęs Merkėlis Matusevičius ir jo žmona.

XVI a. ir vėliau Didžiųjų Dirvėnų valsčiaus centras buvo Dabikinėje.

1890 m. Dabikinės dvarą nusipirko grafas V. Zubovas. Zubovų giminei dvaras priklausė XIX–XX amžiuje. Jie kaime įkūrė mokyklą.

1902 m. Dabikinės dvare vyko varpininkų suvažiavimas. Jame dalyvavo apie 40 žmonių. Suvažiavimo metu įkurta Lietuvos demokratų partija, jos valdybos nariais buvo išrinkti: Povilas Višinskis, Felicija Bortkevičienė, J. Bortkevičius.

1915–1918 m. dvaro patalpose buvo Dabikinės apskrities centras.

1925 m. Dabikinėje įkurta pieninė.

1930–1932 m. Dabikinėje veikė žemės ūkio mokykla.

Dabikinėje buvusi geležinkelio stotis 1932 m. pavadinta Akmenės geležinkelio stotimi.

1933 m. gyvenvietėje pradėjo veikti vaikų prieglauda.

1965 m. Dabikinėje buvo 280 gyventojų. Tais metais čia veikė aštuonmetė mokykla, vaikų namai.

Dvaro sodybos teritorija yra banguoto reljefo. Parko pagrindinė dalis – sodybos rytinėje pusėje. Čia parkas buvo kuriamas laikan-

tis geometrinių principų. Sodybos viduryje, ant nedidelio pakilimo, – vienaaukštis dvaro centrinis pastatas. Šiuo metu jis gerokai apleistas. Rūmų pietinėje pusėje – dviejų privažiavimo kelių kilpa apjuostas apskritas parteris. Nuo rūmų į šiaurinę sodybos dalį terasiniu šlaitu veda alėjos. Ten – tvenkinys. Iš senojo parko išliko gražios mažalapių liepų alėjos. Jos suformuotos parko pakraščiuose, prie takų ir kt. Tokia alėja veda ir nuo pagrindinių rūmų link Dabikinės upelio. Nemažai senų, gražių liepų, daugiausia mažalapių, auga viso parko teritorijoje. Prie rūmų yra didžiųjų pocūgių. Ėja auga ir sibirinis kėnis, raudonasis ažuolas, 23 m aukščio, 70 cm skersmens raudonlapis bukas, 25 m aukščio ir 92 cm skersmens paprastasis bukas, melsvoji pocūgė, paprastieji kaštonai, didžiulės liepos, baltosios tuopos ir nemažai kitų medžių bei krūmų.

Gražios pro kaimą tekančios Dabikinės upės apylinkės. Dabikinė išteka iš Vanagi kaimo (Latvijos Respublika, Duobelės rajonas, Ukru apylinkės), kuris yra apie 1,5 km į rytus nuo sienos su Lietuva. Ji 5 km teka Latvijos teritorija, o toliau – Lietuvos. Upė vingiuoja pro Akmenės rajono gyvenvietes Akmenę, Alkiškius, Dabikinę, Dabikinėlę, Keidus, Menčius, Pakalniškius, Smiltinę. Dainorių kaime, 2 km į pietryčius nuo Palnosų, Dabikinė įteka į Ventą – 229,5 km nuo jos žiočių. Upės žemupyje įkurtas Dabikinės hidrografinis draustinis. Į Dabikinę įteka Akmenupis, Drūktupis, Krūtis, Nyžuva, Pagalvys, Šventupis, Dainoriai.

Nuo 1973 m. rugpjūčio 1 d. gyvenvietėje veikia Dabikinės specialioji mokykla. Tai valstybinė internatinė dieninė, savarankiško mokymosi bendrojo lavinimo mokykla, kurioje vyksta pradinio, pagrindinio ir papildomo ugdymo pamokos lietuvių kalba neįgaliesiems. Čia mokosi aklieji, silpnaregiai, kurtieji, neprigirdintieji bei turintys intelekto, judesio, padėties kalbos ir kitų komunikacijos sutrikimų. Prie mokyklos veikia bendrabutis. Mokyklai vadovauja Vaclovas Laukys.

Dabikinėje yra gimęs aktorius ir režisierius Juozas Miltinis.



Žemaitija. Jono Strazdausko nuotrauka